

МОВОЗНАВСТВО ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ

УДК 800.7:811.111]:355.232

АНДРІЙ ШУМКА, доцент

ПЕТРО ЧЕРНИК, доцент

Академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНТЕНСИВНОГО КУРСУ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ВІЙСЬКОВІЙ ШКОЛІ

Проаналізовано сучасні організаційно-методологічні особливості забезпечення інноваційно-інтенсивного курсу вивчення англійської мови у вищій військовій школі. Доведено актуальність та важливість вивчення українськими військовослужбовцями англійської мови в контексті сучасних миротворчих операцій. Розглянуто аспекти подальшого вдосконалення мовної підготовки для військовослужбовців.

Ключові слова: мовна підготовка; інтенсивний курс; інноваційні технології; методологічне забезпечення; навчальний процес.

Current organizational courseware peculiarities of innovatively-intensive foreign language learning course in military higher education institution were analyzed. The topicality and importance of learning English language for the Ukrainian military men in the context of current peacekeeping operations were proved. The aspects of further linguistic skills improvement for military men were analyzed.

Key words: language training, intensive course, innovative technology, courseware, educational process.

Актуальність теми дослідження. Становлення молоді української держави в сучасному, глибоко інтегрованому та взаємозалежному світі детермінує гостру необхідність подолання мовних бар'єрів у налагодженні ефективного діалогу між державами та народами.

Володіння іноземними мовами, в першу чергу англійською, є безумовним чинником персонального кар'єрного успіху практично в усіх суспільних сферах. Не є винятком і військова сфера. Відомо, що Україна в останні двадцять років веде активну миротворчу політику. Українські миротворчі контингенти присутні в практичній більшості сучасних "гарячих точок". Звичайно, такий підхід сприяє зміцненню позитивного іміджу на міжнародній арені як України загалом, так і її Збройних Сил зокрема. Однак, попри суто іміджеві, фінансові та вузькопрофесійні здобутки в даному аспекті існує низка проблемних питань, найважливіше з яких – мовна підготовка особового складу українських миротворчих контингентів.

Конкретним прикладом можуть слугувати Коаліційні Сили в Іраку, де з понад тридцяти держав-учасниць Коаліції (Україна була присутня з 2003 по 2005 рік у вигляді військового контингенту, та по 2012 рік у вигляді дорадчого миротворчого персоналу) тільки в українському контингенті були присутні перекладачі з англійської мови. Решта представників інших держав могли цілком порозумітися між собою в межах своєї компетентності. На нашу точку зору така ситуація була недопустимою та потребувала серйозної зміни у викладанні іноземних мов в Збройних Силах України, в першу чергу англійської мови. Отже оперативна, передусім мовна сумісність миротворчих контингентів тих чи інших країн в ході виконання завдань за призначенням питання виключно актуальне.

Мета роботи полягає у розкритті організаційно-методологічних особливостей забезпечення інноваційно-інтенсивного курсу вивчення англійської мови у вищій військовій школі.

Методологічний інструментарій дослідження склали в основному загальнонаукові методи такі як аналіз та синтез, контент аналіз, порівняльний аналіз тощо.

Аналіз попередніх досліджень. Загалом проблематиці викладання іноземних мов присвячена величезна кількість наукової літератури, однак в конкретно прикладному вимірі викладання іноземної мови у військовій школі, зокрема в одному закладі це одна з низки робіт авторів присвячена даній тематиці, особливо що стосується саме методологічного забезпечення мовного курсу [3; 7; 10; 11].

Отже, **об'єктом дослідження** є сучасні аспекти інноваційних методик викладання іноземної мови

Предметом дослідження є порядок методологічного забезпечення вивчення англійської мови в Академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи першопричини низького рівня володіння англійською мовою українськими офіцерами, то найбільшою помилкою, на нашу думку, було хибне уявлення щодо іноземної мови в старій радянській школі, де основний акцент робився не на умінні спілкуватися, а на читацько-перекладацькі навички. Відповідно, даний підхід цілковито й повністю мігрував в українську вищу військову школу. Іншою причиною також слід вважати неправильний перерозподіл наявного бюджету часу на вивчення іноземної мови. Говорячи простою мовою, дві години навчання іноземної мови на тиждень (на весь термін навчання – чотири роки) не дають жодного результату, та ведуть до того, що держава двічі платить гроші: витрачає кошти на навчання іноземної мови курсантом, а потім – перенавчає того ж курсанта вже в якості офіцера.

З метою кардинальної зміни ситуації щодо викладання іноземних мов в Академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, навесні 2009 року було застосовано кілька цілком нових підходів у навчанні. Передусім, навчання курсантів здійснюється виключно інтенсивним методом із унікальним методологічним забезпеченням та відчутним збільшенням аудиторного навчального навантаження. Станом на весну 2009 року бюджет на вивчення іноземної мови для курсантів усіх спеціальностей складав 300 годин під керівництвом викладача.

Тобто, весь бюджет часу почав використовуватись на період двох років навчання. Підготовка розпочинається в другому семестрі другого курсу та закінчується в першому семестрі четвертого курсу відповідно. Спростуючи виклад зазначимо, що три пари на тиждень (шість годин занять під керівництвом викладача) однозначно дадуть кращий результат, на відміну від попереднього підходу. Безпосередньо перед випуском організуються обов'язкові факультативні заняття (не менше двох годин на тиждень) з метою певної "реанімації" та підсилення знань, що дозволяє покращити результати складання державного екзамену з іноземної мови.

Аргумент на користь того, що курсант за півтори року, начебто, все забуде не витримує критики. Досвід свідчить, що курсанти першого курсу навчання, в частині іноземної мови, приходять до ВВНЗ з різним рівнем підготовки, що ускладнює подальше її вивчення, так як створює "дисбаланс фактичних знань" в групі.

Дотримуємось думки що дана півторарічна перерва є своєрідним "зрівнювачем" потенційних можливостей курсанта щодо вивчення іноземної мови, та створює рівні, стартові умови для її вивчення. В цьому контексті важливо й те, що саме на "виході" навчання курсант повинен отримати необхідну мовну компетенцію, яка буде корисною йому в подальшій службі, особливо у виконанні посадових обов'язків у миротворчих місіях сучасності.

Разом з тим слід зазначити, що даний навчально-методологічний експеримент виявив низку характерних недоліків. Найперше, попри доволі непоганий бюджет аудиторного часу на іноземну мову, тільки 40-45 % курсантів зуміли вийти на стандартизований мовний рівень (СМР) "функціональний" (СМР 2), за системою вимог країн-НАТО СТАНАГ 6001.

Проаналізувавши результати експерименту, науково-педагогічні працівники кафедри та керівництво кафедри іноземних мов та військового перекладу Академії сухопутних військ дійшло до висновку про необхідність наступного збільшення годин на іноземну мову та поетапне корегування годин в самому мовному курсі, де основний акцент й надалі залишається на інтенсивній складові в 4, 5, 6, 7 семестрах.

Див. Таблицю 1.

Таблиця 1.

Етапи, години, методологічне забезпечення та послідовність вивчення іноземної мови в Академії сухопутних військ

етапи	граматично-підготовчий			інтенсивно-комунікативний (основний)				підтримуючо-закріплюючий
	1	2	3	4	5	6	7	
семестри/год.	1	2	3	4	5	6	7	8
іноземна мова	0	50	50					
іноземна мова (військово-спеціальна мовна підготовка)				90	90	90	90	40
метод. забезпечення	Campaign 1			Campaign 2		Військовий переклад. НАТО.	Велика Британія. США.	Ділова англійська мова

Що ж до безпосередньо методики викладання, то акцент здійснено на розвиток в курсанта навичок усного мовлення та сприйняття інформації іноземної мови на слух, тобто посилена мовленнєва діяльність. Найкраще дані навички розвиває комунікативний метод.

Тут слід зауважити, що в Академії розроблена система власного методологічного забезпечення, котра відповідає найсучаснішим інноваційним технологіям викладання іноземної мови. Найбільшим досягненням стала повна тематична взаємозамінність викладачів в усіх курсантських групах. Тобто, розроблена унікальна програма, та відповідні посібники за якою синхронно навчаються усі курсантські групи без винятку. Такий підхід дає можливість отримати уніфіковані знання з глибоким військовим ухилом без огляду на спеціальність. Важливим є те, що даний підхід цілком і повністю відповідає мовним стандартам країн НАТО.

Отже, навчальний курс розбивається на три принципові складові:

Перша – суто мовний аспект (чотири семестри поспіль курсанти вчать розмовляти, слухати та писати іноземною мовою); Забезпечує цей цикл дворівневий посібник “Campaign”. “Campaign” є першою новою серією книг, спеціально розроблених для військовослужбовців збройних сил, яким потрібно вивчення англійської мови для міжнародного співробітництва. В першу чергу призначений для сухопутних військ, але містить актуальний і функціональний матеріал, що може застосовуватись і до інших родів військ.

Теми взяті з різних міжнародних військових контекстів, в тому числі США, Великобританії, НАТО і ООН. Книга була перевірена незалежними співробітниками американських, британських, французьких та іспанських військ, які мають великий досвід участі в міжнародних операціях.

“Campaign” покликаний задовольнити як інтенсивне вивчення, так і річний курс навчання, пропонуючи вмілі підходи до вивчення граматики та лексики, що можуть вдало застосовуватись на військових навчаннях.

Відповідно до мовного профілю НАТО STANAG 6001, книга 1 передбачає навчання курсантів з рівнем початківців, забезпечує їх достатніми знаннями для зрозуміння найрізноманітніших тем повсякденного та соціального спрямування. “Campaign Book 1” підходить для слухачів-початківців від низького елементарного до рівня прі-інтермідіат. “Campaign Book 2” пропонується для слухачів від прі-інтермідіат до інтермідіат.

Підручники “Campaign Book 1,2” створювались з умовою, що слухачі матимуть приблизно 200 годин аудиторних занять та самостійної роботи, щоб успішно просуватися до наступного рівня. Книга слухача забезпечує близько 120 годин під керівництвом викладача, та 80 годин самостійної роботи з робочим зошитом [12; 13; 14; 15; 16].

Перша секція кожного уроку знайомить слухачів з тематикою, вводиться нова лексика до всього уроку. Друга секція – розвиває граматичну складову та нарощує лексичний запас слухачів. Третя – продовжує та посилює другу. Четверта секція передбачає зосередження уваги слухачів на

“позаслужбову англійську”, розглядаються та відпрацьовуються повсякденні ситуації (покупки, листування, зустрічі з друзями).

Наступні дві секції відповідають за нарощування та посилення вмінь та навичок слухачів у граматиці та лексичному запасі. А остання, свого роду контрольна секція, дає можливість викладачеві перевірити засвоєння слухачами усього модуля, також зосередитись на недоліках та відпрацювати наступну стратегію викладання. Матеріали для прослуховування забезпечені двома CD-дисками для першого рівня, та трьома – для другого.

Друга складова курсу – військово-термінологічний курс (військовий переклад), який крім цього включає в себе ознайомчий курс з військово-політичним блоком НАТО, та основи ділової англійської мови. Курс триває один семестр, та забезпечується спеціально розробленими посібниками “Військовий переклад” [1] та “Північноатлантичний Альянс” [5].

Посібник з військового перекладу англійської мови призначений для підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів та професійних військовослужбовців ЗС України за фахом військових перекладачів. Його мета – дати тим, хто уже оволодів основами граматики англійської мови та пройшов курс розмовної практики з неї, розуміння її військово-спеціальної лексики, навчити перекладацьким прийомам, зокрема усного перекладу з листа та на слух текстів з військово-спеціальної і технічної тематики. Він розрахований на 120 годин аудиторних занять.

До посібника включено розмовні теми загальновійськового змісту з базовими текстами і вправами до них, тематична лексика з видів збройних сил, родів військ, основних видів бойової техніки і озброєння, тактики бойових дій, словники англійських військових скорочень та англійсько-український словник військової лексики.

Структура посібника передбачає вивчення матеріалу поурочно (всього 38 уроків), відводячи на кожен урок 2-3 години в залежності від складності матеріалу. Згрупований тематично лексичний матеріал має поступове нарощування обсягу і складності, охоплює більшість тем військової сфери. Основою уроку є його опірний текст, якому передують базові слова. Словосполучення та нова термінологія, яка не увійшла у передтекстовий словничок, відпрацьовується у післятекстових вправах шляхом пошуку у тексті еквівалентів, приведених у вправі українською мовою. Перекладацькі вправи покликані формувати у слухачів навички розуміння оригінальних текстів та їхнього перекладу як в усній, так і в письмовій формі.

Словник скорочень охоплює абрєвіатури, які зустрічаються не лише у текстах і вправах посібника і може таким чином використовуватися в роботі з різними військовими текстами, які не увійшли в даний посібник. Англійсько-український словник військової лексики також виходить поза межі посібника і включає у себе найбільш уживану загальновійськову термінологію та поняття, що можуть зустрічатись у практиці роботи військового перекладача.

Навчальний посібник “Північноатлантичний Альянс” є складовою частиною комплексу навчальних матеріалів для курсантів II-IV курсів з програми інтенсивного вивчення англійської мови. Він розрахований на слухачів. Які володіють основами розмовної мови та граматики першого рівня за нормативними вимогами STANAG 6001.

Посібник має на меті збагачення та розширення словникового запасу слухачів із суспільно-політичної та військової тематики, розвиток навичок читання англійською мовою в обсязі тематики, підвищення рівня обізнаності слухачів щодо діяльності НАТО з метою оптимізації їх подальшої професійної діяльності. Посібник побудований на лексичному матеріалі, що охоплює нормативну граматику англійської мови та базовий лексичний мінімум другого рівня. Тексти складено на основі оригінальних матеріалів. Посібник складається з п'яти тематичних розділів і додатку – словника скорочень, що використовуються в НАТО з перекладом на українську мову.

Основу кожного розділу складають базові тексти, які надають важливу інформацію про історію створення НАТО, структуру організації, місії НАТО, співпрацю НАТО – Україна та участь українських миротворців у місіях НАТО. До текстів пропонуються ключові терміни з транскрипцією та перекладом на українську мову; складений на основі текстів список словосполучень, що мають бути активно засвоєні; система завдань (усних і письмових), розроблених з метою контролю розуміння тексту, полегшення засвоєння лексики, розвитку навичок перекладу та усного спілкування за визначеною тематикою.

У кожному тематичному розділі пропонуються також додаткові тексти для читання та обговорення і зразки автентичних документів, які надають інформацію за темою, що вивчається, і можуть використовуватись слухачами з метою самостійної підготовки.

Наступна складова – лінгвокраїнознавчий курс, який триває один семестр (англійською мовою вивчається країна-носіє мови (Велика Британія, США)). На кафедрі є відповідне методичне забезпечення, розроблене на базі найновіших навчальних технологій.

Посібник з лінгвокраїнознавства “Велика Британія” [4] є складовою частиною комплексу навчальних матеріалів для курсантів II – IV курсів з програми інтенсивного вивчення англійської мови. Він розрахований на слухачів, які володіють основами розмовної мови та граматики першого рівня за нормативними вимогами STANAG 6001.

Посібник має на меті збагачення та розширення словникового запасу курсантів з теми “Країнознавство”, розвиток навичок спілкування англійською мовою в обсязі тематики, залучення курсантів до активної мовленнєвої участі у обговореннях та дискусіях з достатнім рівнем граматичної та лексичної коректності.

Посібник побудовано на лексичному та граматичному матеріалі, що містить нормативну граматику англійської мови та базовий лексичний мінімум другого рівня. Тексти складено на основі оригінальних країнознавчих матеріалів Великобританії.

Посібник складається з двох частин. Частина перша – уроки підручника – містить вісім уроків: “Географічне положення. Клімат”, “Населення”, “Державний устрій”, “Економіка”, “Британський характер. Свята та традиції”, “Британські страви та ресторани”, “Збройні сили. Оборона та зовнішня політика”, “Призов на військову службу. Військова кар’єра”. Кожен з восьми уроків містить навчальні тексти для опрацювання під час практичних занять в аудиторії під керівництвом викладача, а також тексти з завданнями для самопідготовки з відповідної тематики. Матеріали до кожного уроку включають тексти для читання, словнички з перекладом та транскрипцією слів і виразів, що можуть викликати труднощі, та систему вправ і завдань на засвоєння лексичного і текстового матеріалу. Виконання цих вправ передбачає повторення граматичного матеріалу і спрямоване на розвиток навичок монологічного та діалогічного мовлення.

Друга частина посібника містить тексти для поза аудиторного (самостійного) читання, які спрямовані на поглиблення знань з тематики уроків та збагачення словникового запасу курсантів. Передбачається, що над текстами для додаткового читання курсанти будуть працювати самостійно, протягом вивчення теми “Велика Британія”. З метою оптимізації контролю самостійної роботи курсантів розділ забезпечений уніфікованими завданнями, що передбачають для кожного тексту: скласти та вивчити словничок до тексту (що сприяє розвитку навичок самостійної роботи з словником та збагаченню лексичного запасу); скласти та записати 5-6 різнотипних питань до тексту (що забезпечує повторення граматичного матеріалу); підготувати короткий переказ тексту (що сприяє розвитку навичок монологічного мовлення та активізації засвоєного лексичного матеріалу).

Контроль самостійного читання рекомендується проводити протягом вивчення відповідної теми в години, заплановані для поза аудиторного читання та на підсумковому занятті. У посібнику наведено також додаткові вправи для повторення деяких граматичних тем, тестові завдання для підготовки та проведення підсумкового опитування та матеріали для копіювання для деяких завдань уроків, що передбачають роботу курсантів з картою, таблицями, парну та групову роботу, розв’язування тематичних кросвордів.

Посібник “Сполучені Штати Америки” [2] побудовано на лексичному і граматичному матеріалі, який охоплює нормативну граматику англійської мови та базовий лексичний мінімум другого рівня.

Усі тексти укладено на основі оригінальних країнознавчих матеріалів ЗМІ США. З метою полегшення розуміння слухачами певних американських лексичних одиниць їх зміст розкривається в окремих вправах.

Посібник складається з основного курсу, який містить 7 блоків лексичного матеріалу, укладеного відповідно до тем навчальної програми, і частини з текстами для позакласного читання та реферування (перекладу).

Основу кожної теми складають базові тексти, які містять найважливішу інформацію про країну. Передтекстові вправи допомагають підготувати слухачів до сприйняття основної лексики даного уроку. Післятекстові вправи дають змогу активізувати лексичний матеріал, підвести слухачів до його репродуктивного використання і напрацювання навичок усного мовлення та письма. Зірочкою позначені тексти, що містять цікаву додаткову інформацію до теми уроку. Вправи підвищеної складності, які за рішенням викладача можуть опрацьовуватись окремими слухачами самостійно, позначені двома зірочками. Позначка з трьома зірочками посилає слухача до текстів для позакласного читання, що містяться у другій частині посібника. Ці тексти можуть бути використані як для самостійної (позааудиторної) роботи, так і на заняттях під керівництвом викладача.

З огляду на багатий фактичний матеріал даний навчальний посібник може бути також використаний не лише для мовної підготовки курсантів, а й усіма тими, хто вивчає англійську мову за

комунікативним методом згідно з нормативними вимогами другого рівня, передбаченими міжнародними мовними стандартами СТАНАГ 6001.

Завершує навчальний цикл невеличкий курс з ділової англійської мови, який також забезпечений унікальним посібником [8].

Писемне мовлення є своєрідною візитною карткою особи незалежно від її віку, фаху та посади. Для кожного офіцера є дуже важливим вміння чітко, правильно і грамотно висловлювати свою думку, добирати необхідні лексичні вирази відповідно до конкретної ситуації. Високий рівень письмової ділової мови є необхідною умовою досягнення успіхів у професійній кар'єрі.

Навчально-методичний посібник має на меті допомогти курсантам та студентам вищих військових навчальних закладів правильно вживати основні засоби англійської ділової мови, оцінювати мовні варіанти і знаходити найдоцільніші лексико-граматичні конструкції, сформулювати навички написання типових ділових паперів, а також запобігти появі найпоширеніших помилок.

В основній частині посібника розглядається структура, зразки, правила укладання та вирази, характерні для офіційних та приватних документів, а також приклади основних формалізованих документів, які використовуються у миротворчих місіях.

Вправи для аудиторної та самостійної роботи призначені для покращення процесу вивчення основ англійської ділової мови та формування навичок і вмінь письма у типових ситуаціях.

Прикінцевий розділ включає додатки з вимогами до письмового мовлення згідно з критеріями стандартизованих мовленнєвих рівнів СМР-1 та СМР-2 стандарту НАТО STANAG 6001, зразки типових тестових завдань та короткий англійсько-український словник термінів та скорочень.

Важливим аспектом у вивченні іноземної мови, звичайно, є самостійна підготовка. В Академії Сухопутних військ з 2003 року функціонує Центр мовної самопідготовки, та звана "Британська Рада" (British Council).

На основі концепції навчання іноземних мов у Вищих військових навчальних закладах, Центр мовної самопідготовки надає викладачам та курсантам академії, слухачам курсів мовної підготовки офіцерів методичну, консультаційну та довідкову допомогу у вивченні англійської мови.

Приміщення, технічні ресурси та навчально-методичні матеріали Центру використовуються в першій половині дня для проведення занять викладачами кафедри, а в другій половині дня – для забезпечення індивідуальних потреб в удосконаленні мовних навичок курсантів та слухачів мовних курсів під час самопідготовки, та викладачами кафедр академії з метою підготовки до занять. Центр самопідготовки має всі необхідні матеріали та технічні можливості для вивчення та покращення рівня мовної підготовки з усіх мовних навичок, а саме читання, аудіювання, письма, та говоріння, що відповідає структурі екзамену STANAG 6001 (класифікація НАТО).

Висококваліфіковані спеціалісти з викладання англійської мови, що працюють як інструктори-методисти Центру, координують процес самопідготовки користувачів Центру, а саме: визначають їх рівень знань та потреби, дають рекомендації щодо перспективного плану роботи кожного користувача, надають технічні та методичні консультації згідно наявних у Центрі ресурсів, здійснюють поточний моніторинг прогресу у навчанні шляхом співбесід та тестування. Крім того, працівники Центру розробляють навчальні матеріали та надають консультації викладачам щодо наявності навчальних матеріалів та їх кращого використання. Центр має вільний Інтернет доступ до навчальних сайтів англійською мовою провідних вузів світу, зокрема таких як університети в Кембриджі та Оксфорді. Також Центр володіє унікальним програмним забезпеченням щодо вивчення англійської мови, це понад тридцять комп'ютерних навчальних програм різних видів та рівня складності.

Важливо зазначити, що крім циклу посібників, котрі забезпечують дисципліну під час аудиторних занять, на кафедрі іноземних мов розроблено навчальний посібник з позааудиторного читання, котрий в повному обсязі забезпечує саме самостійну роботу курсантів та слухачів [6]. Посібник побудовано на лексичному і граматичному матеріалі, що охоплює нормативну граматику англійської мови та базовий лексичний мінімум другого рівня. Усі тексти укладено на основі оригінальних матеріалів. З метою полегшення розуміння слухачами певних лексичних одиниць їх зміст розкривається в окремих вправах. Посібник складається з 30 текстів відібраних відповідно до тем навчальної програми та вправ до них.

Вправи дають змогу активізувати лексичний матеріал, підвести слухачів до його репродуктивного використання і напрацювання навичок читання та усного мовлення. Дані тексти та вправи повинні використовуватися для самостійної (позааудиторної) роботи. Всі вправи базуються на тематичній лексичній, що вводиться в основному тексті, відпрацьовується та активується за допомо-

гою завдань і вправ після читання. Таким чином, ключова лексика відпрацьовується багато разів і швидко засвоюється.

З огляду на багатий фактичний матеріал, даний навчальний посібник може бути також використаний не лише для мовної підготовки курсантів, а й усіма тими, хто вивчає англійську мову за комунікативним методом, згідно з нормативними вимогами другого рівня, передбаченими міжнародними стандартами STANAG 6001.

Наступним важливим аспектом загального методологічного забезпечення курсу англійської мови є суто лексична складова. З цією метою розроблено англо-український словник з глибоким військовим ухилом [9]. Виразною особливістю словника є те, що автори в частині перекладу термінів українською мовою спробували наситити словник виключно автентичними українськими аналогами з максимальним униканням російськомовних калюк.

Словник містить більше 9000 військових термінів та термінологічних словосполучень, життєво необхідних миротворцям під час виконання операцій з підтримки миру, а саме: переклад організаційно-структурних одиниць, військових звань, основних видів сучасного бойового озброєння, обладнання та техніки, а також охоплює переклад неспеціалізованих термінів щодо топографії, фізичних особливостей місцевості, погодних умов, медичного забезпечення тощо, знання яких є вкрай важливим для здійснення миротворчих місій. Водночас у словник увійшли абрєвіатури та акроніми, які найчастіше зустрічаються у спеціалізованій військовій документації і використовуються під час спілкування між військовослужбовцями.

Поряд з загальноживаною військовою лексикою словник надає зразки розмовної мови, військового сленгу та неологізмів, (багато з яких відсутні у сучасних англо-українських словниках), властивих сучасному лексикону військовослужбовців, які беруть участь в операціях з підтримання миру. При відборі лексики головна увага приділялася термінології Сухопутних військ.

Важливо зазначити, що інноваційність викладання іноземної мови полягає не тільки в цілковито нових підходах виключно для курсантської ланки, а й для офіцерської також.

До успішних проектів кафедри можна зачислити курсову підготовку з англійської мови викладачів Академії практично усіх спеціальностей. Починаючи з весни 2009 року здійснюється підготовка 10-12 офіцерів (як правило викладачів різних кафедр) вкрай інтенсивним методом. Бюджет часу складає 36 навчальних годин тижневого навантаження під керівництвом викладача з терміном навчання три місяці. В кінці курсу складається відповідний екзамен.

Такий підхід, дозволить отримати плеяду мовнокомпетентних науково-педагогічних працівників, що сприятиме загальному інтелектуальному росту Академії. Крім того частину своїх власних (суто спеціалізованих, військових дисциплін) ці викладачі викладатимуть саме англійською мовою.

Висновки. Отже, інтенсивний метод навчання курсантів при загальному навантаженні в 500 години під керівництвом викладача слід вважати одним з найефективніших способів вивчення іноземної мови у Збройних Силах України, який дозволить отримати випускника військового закладу на рівні мовної компетенції СМР 2 (стандартизований мовленнєвий рівень, так званий “обмежено-робочий” або “функціональний” за класифікацією країн-НАТО). Основний обсяг навчального часу розподілити на 4,5,6,7 семестр навчання (2,3,4-й курси) у відповідності до навчальних планів кожної спеціальності. Розроблене методологічне забезпечення курсу дозволяє досягнути важливих аспектів – уніфікації знань військовослужбовців та повної взаємозаміни викладачів під час проведення занять.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андреева С., Черник П. Військовий переклад / С. Андреева, П. Черник. – Львів: АСВ, 2010. – 236 с.
2. Желіско В., Петрухін В., Черник П., Шумка А. Сполучені Штати Америки (Лінгвокраїнознавство): Навчальний посібник для ВВНЗ / В. Желіско, В. Петрухін, П. Черник, А. Шумка. – Львів: АСВ, 2010. – 313 с.
3. Захарова Л., Черник П. Структура мотивації до вивчення англійської мови у курсантів вищих військово-навчальних закладів та шляхи її корекції / Л. Захарова, П. Черник // Вісник Львівського університету: Серія міжнародні відносини. Збірник наукових праць. – Випуск 31. – С.341-350.
4. Захарова Л., Черник П., Шумка А. Велика Британія: Навчальний посібник / Л. Захарова, П. Черник, А. Шумка. – Львів: Львівський ордена Червоної Зірки інститут Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного Національного університету “Львівська політехніка”, 2009. – 226 с.
5. Захарова Л., Черник П., Шумка А. Північноатлантичний Аль’янс. Навчальний посібник / Л. Захарова, П. Черник, А. Шумка. – Львів: Академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, 2010. – 89 с.
6. Пасічник С., Черник П., Щерба О., Левко М. Позааудиторне читання: Навчальний посібник. – Львів: АСВ, 2012. – 135 с.

7. Псічник С., Черник П. Інтегрування читання у процесі вивчення іноземної мови / С. Псічник, П. Черник // *Studia methodologica*. – Випуск 33. – Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. – С.55-59.
8. Пашук Ю., Черник П. Англійська ділова мова для військових (навчально-методичний посібник) / Ю. Пашук, П. Черник – Львів: Львівський ордена Червоної Зірки інститут Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного Національного університету “Львівська політехніка”, 2007. – 117 с.
9. Торська М., Черник П. Англо-український словник військових термінів та супутньої лексики миротворчої спрямованості / М. Торська, П. Черник – Львів: АСВ, 2011. – 476 с.
10. Черник П. Новітня концепція вивчення іноземної мови у вищій військовій школі / П. Черник // Актуальні проблеми викладання іноземних мов для професійного спілкування: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 8-9 квіт.2011.: У 2т. – Д.: Біла К.О., 2011. Т.2: Методика викладання іноземних мов у вищому навчальному закладі. – 2011. – С.114-120.
11. Черник П. Сучасні погляди щодо вивчення іноземної мови в системі підготовки фахівців сухопутних військ / П. Черник // Збірка тез доповідей Четвертої Всеукраїнської науково-технічної конференції “Перспективи розвитку озброєння і військової техніки Сухопутних військ”, 12-13 квітня 2011 року. – Львів, АСВ. – С.295.
12. Campaign. *Teacher’s book*. Oxford, Macmillan, 2004. – 128 p.
13. Campaign. *Student’s book, level 1*. Oxford, Macmillan, 2004. – 159 p.
14. Campaign. *Workbook, level 1*. Oxford, Macmillan, 2004. – 96 p.
15. Campaign. *Teacher’s book, level 2*. Oxford, Macmillan, 2007. – 160 p.
16. Campaign. *Student’s book, level 2*. Oxford, Macmillan, 2007. – 143 p.
17. Campaign. *Workbook, level 2*. Oxford, Macmillan, 2007. – 96 p.